

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2228/2023
14.11.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драгољуб Палевић, адвокат из ..., против тужених Универзитетски клинички центар Србија, са седиштем у Београду, кога у поступку по ревизији заступа Државно правобранилаштво Републике Србије, са седиштем у Београду, и Техничко - економски центар Клиничког центра Србије, са седиштем у Београду, ради утврђења заснивања радног односа и поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији туженог Универзитетски клинички центар Србије изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3975/22 од 30.11.2022. године, у седници одржаној 14.11.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3975/22 од 30.11.2022. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 2502/20 од 08.02.2022. године у ставовима првом, другом и петом и изреке тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца АА из ... којим је тражио да се утврди да је дана 10.08.2020. године код туженог Универзитетски клинички центар Србије засновао радни однос на неодређено време и да се обавезе овај тужени да тужиоца врати на рад, као и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 105.000,00 динара.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог Универзитетски клинички центар Србија за накнаду трошкова поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2502/20 од 08.02.2022. године, ставовима првим и другим изреке, усвојен је тужбени захтев и утврђено да је тужилац дана 10.08.2020. године код туженог Универзитетски клинички центар Србије засновао радни однос на неодређено време и обавезан је овај тужени да тужиоца врати на рад. Ставом трећим изреке, одбачена је тужба у делу којим је тражио да се обавезе тужени Универзитетски клинички центар Србије да са тужиоцем закључи уговор о раду на неодређено време. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се утврди да је тужилац дана 16.07.2020. године код туженог Техничко –

економски центар Клиничког центра Србије засновао радни однос на неодређено време и да се обавезе овај тужени да га врати на рад. Ставом петим изреке, обавезан је тужени Универзитетски клинички центар Србије да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 105.000,00 динара. Ставом шестим изреке, обавезан је тужилац да туженом Техничко – економски центар Клиничког центра Србије накнади трошкове парничног поступка у износу од 87.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3975/22 од 30.11.2022. године, потврђена је првостепена пресуда у ставовима првом, другом, петом и шестом изреке, а жалбе тужиоца и туженог Универзитетски клинички центар Србије одбијене су као неосноване.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени Универзитетски клинички центар Србије је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану другостепену пресуду применом одредбе члана 408. Закона парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11...10/23 – други закон) и оценио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 407. овог закона због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је код туженог Универзитетски клинички центар Србије (УКЦС) у периоду од 01.08.2018. године закључно са 15.07.2020. године обављао без прекида послове „нега болесника Клинике за ...“ на основу пет сукцесивно закључиваних уговора о раду на одређено време. То су уговор о раду бр.3536 од 30.07.2018. године на три месеца, уговор о раду бр. 5277 од 01.11.2018. године на шест месеци, уговор о раду бр. 2071 од 23.04.2019. године на шест месеци, уговор о раду бр. 5680 од 28.10.2019. године на шест месеци и уговор о раду бр. 3230 од 22.04.2020. године на три и по месеца (од 01.05.2020. године до 15.07.2020. године). Решењем туженог УКЦС бр. 4905 од 02.07.2020. године тужиоцу је престао радни однос код овог туженог (заснован последњим уговором о раду бр. 3230 од 22.04.2020. године) због истека рока на који је заснован (са даном 15.07.2020. године). Ово решење је тужиоцу уручено 15.07.2020. године.

Између првотуженог Универзитетски клинички центар Србије као наручиоца услуга и друготуженог Техничко – економски центар Клиничког центра Србије као извршиоца услуга закључени су уговори о пружању комуналних услуга и одржавању зелених површина у комплексу Клиничког центра Србије на одређено време (први за период од 01.09.2019. до 31.08.2020. године, а други за период од 01.09.2020. до 31.08.2021. године). Тужилац је са туженим Техничко – економски центар Клиничког центра Србије закључио уговор о раду на одређено време бр. 2933 од 15.07.2020. године на месец и по дана (од 16.07.2020. до 30.08.2020. године) ради обављања послова „радник за ...“. Међутим, тужилац није фактички обављао те послове код овог туженог, већ је код туженог Универзитетски клинички центар Србије (УКЦС) обављао

послове „помоћни радник на нези болесника Клинике за ...“. На тим пословима затекло га је решење туженог Техничко – економски центар Клиничког центра Србије бр. 2933 од 19.08.2020. године о отказу уговора о раду бр. 2933 од 15.07.2020. године због истека времена на који је заснован радни однос (са даном 30.08.2020. године). Ово решење тужилац је примио 21.08.2020. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев у односу на туженог Универзитетски клинички центар Србије (УКЦС), с позивом на чланове 34. и 37. Закона о раду, закључивши да су испуњени законски услови да тужиоцу радни однос на одређено време прерасте у радни однос на неодређено време код овог туженог са даном 10.08.2020. године (како је то тражено тужбеним захтевом), обавезујући га да тужиоца врати на рад. Ово стога што је тужилац код овог туженог по основу пет уговора о раду на одређено време радио непрекидно 23 месеца и 14 дана (све до 15.07.2020. године) и потом код овог туженог, без прекида, фактички наставио 16.07.2020. године да ради без уговора о раду још 45 дана (све до 30.08.2020. године), обављајући исте послове, чиме је код истог послодавца фактички остао да ради најмање пет радних дана по истеку времена за који је закључен уговор о раду у смислу члана 37. став 6. Закона о раду. Оценили су да је без утицаја на другачију одлуку уговор о раду бр.2933 од 15.07.2020. године који је тужилац закључио са туженим Техничко-економским центром КЦС јер је имао за циљ да привидно прикаже да тужилац није остао да ради код истог послодавца – овде туженог Универзитетски клинички центар Србије (УККС) најмање пет радних дана по истеку времена за који је закључен уговор о раду. Према ставу нижестепених судова, у конкретном случају нема места ни примени Закона о буџетском систему јер се ради о преображају радног односа запосленог који је већ био у радном односу, а не о пријему новог запосленог на којег би се односила забрана запошљавања. Приговор неблаговременси тужбе је оцењен као неоснован јер је тужилац решење туженог Техничко-економски центар КЦС о отказу уговора о раду примио 21.08.2020. године, које решење је деклараторног карактера, а тужбу ради ради заснивања радног односа (кроз преображај радног односа) поднео 07.10.2020. године, па се рок од 60 дана из члана 195. Закона о раду мора рачунати од тренутка када је тужилац фактички престао да обавља послове помоћног радника на нези пацијената код туженог Универзитетски клинички центар Србије (30.08.2020. године).

Основано се ревизијом указује да су нижестепене одлуке засноване на погрешној примени материјалног права.

По оцени Врховног суда, нису испуњени услови за преображај радног односа тужиоца из одређеног у неодређено време код туженог Универзитетски клинички центар Србије (УКЦС) применом члана 37. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05...95/18). Ово стога што је ревидент здравствена установа која је корисник јавних средстава на коју се примењује Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр.54/09...72/19 од 07.10.2019. године), важећи у време настанка спорног правног односа, који се конкретном случају примењују као *lex specialis* у односу на Закон о раду.

Законом о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр. 108/13 од 06.12.2013. године), у члану 27.е) додати су нови ставови

34. и 35., којима је прописано да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицем ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2015. године, а изузетно од тог става Закона, радни однос са новим лицем може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства. Наведена одредба члана 27.е) став 34. Закона о буџетском систему новелирана је каснијим изменама и допунама („Службени гласник РС“, бр. 142/14 ... 149/20), тако да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2016. године („Службени гласник РС“, бр. 103/15); до 31.12.2017. године („Службени гласник РС“, бр. 99/16); до 31.12.2018. године („Службени гласник РС“, бр. 113/17); до 31.12.2019. године („Службени гласник РС“, бр. 95/18 ... 31/19); до 31.12.2020. године („Службени гласник РС“, бр. 72/19). На основу одредбе члана 105. Закона о буџетском систему, прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са тим Законом, примењују се одредбе овог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је код туженог Универзитетски клинички центар Србије (УКЦС) био радно ангажован по основу више (сукцесивно) закључених уговора о раду на одређено време на пословима „нега болесника Клинике за ...“, и то почев од 10.01.2018. године закључно за 15.07.2020. године, са укупним трајањем краћим од 24 месеца, када му је решењем овог туженог од 02.07.2020. године радни однос престао истеком рока на који је заснован (последњим уговором о раду бр. 3230 од 22.04.2020. године), па пошто је овај тужени здравствена установа која се финансира из буџетских средстава следи да, на основу горе наведених одредби Закона о буџетском систему, не постоји могућност прерастања радног односа тужиоца на одређено време у радни однос на неодређено време, без сагласности надлежног органа Републике Србије, односно да би запошљавање тужиоца на неодређено време било могуће само под условима прописаним тим законом. Супротно поступање послодавца који је корисник јавних средстава водило би изигравању законске забране запошљавања прописане наведеним законом.

Код изнетог, супротно становишту нижестепених судова, код присутне забране запошљавања из Закона о буџетском систему у периоду за који се тужбеним захтевом тражи утврђење да је тужилац код туженог Универзитетски клинички центар Србије засновао радни однос на неодређено време (са даном 10.08.2020. године) сама по себи чињеница да је тужилац по престанку радног односа код овог туженог наставио да код њега обавља исте послове не може довести до преображаја радног односа тужиоца из одређеног у неодређено време, све и да се занемари чињеница да је у исто време био у уговорном односу са другим послодавцем (и код њега остваривао зараду).

На основу изнетог, Врховни суд је применом члана 416. став 1. Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу првом изреке.

Иако би туженом Универзитетски клинички центар Србије с обзиром на то да је успео у поступку по ревизији, на основу члана 165. став 2. у вези чланова 163. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП, припадала накнада трошкова целог поступка, трошкови првостепеног поступка му нису досуђени јер их није опредељено тражио по врсти и

висини, док трошкове поступка по жалби и ревизији није тражио, због чега је одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић